

**Liturgie morgendienst
Emmen, 7 februari 2016**

Thema: Avondmaal vieren is delen in Jezus lichaam

1. Votum
2. Zegengroet
Genade voor u en vrede van God onze Vader en van de Heer Jezus Christus.
3. Zingen: **Psalm 127:1,2** (vers 1 geleerd door groep 3,4)
4. De Tien Woorden
5. Zingen: **Psalm 93:1-3** (vers 1 geleerd door groep 5-8)
6. Gebed om verlichting met de heilige Geest
8. Schriftlezing: **1 Korintiërs 11:17-34** (*gelezen door...*)
9. Zingen: **Psalm 36:2,3**
10. Preek
11. Amenlied: **NLB 400:1-5**
12. Dankgebed, voorbede
13. Inzameling van de gaven (*diakenen geholpen door...*)
14. Slotzang: **Opwekking 407** (m.m.v. muziekgroep)
15. Zegen.
De genade van onze Heer Jezus Christus, en de liefde van God en de eenheid met de heilige Geest zij met u allen.

**Preek n.a.v. 1 Korintiërs 11:17-34 Avondmaal vieren is delen in Jezus lichaam
Emmen, 7 februari 2016**

Volk van God, geliefde gemeente van Jezus Christus,
br/zr jonger of ouder, welkome gast, luisteraar/kijker thuis,

Kijk je er ook zo naar uit?

Naar volgende week zondag?

Wat er dan is?

Nou, speciale dag toch: [dia1]14 februari?

Weet je al wat ik bedoel?

Heb je er zin in? Verlang je er naar?

Nee, nee, ik bedoel niet Valentijnsdag.

Klopt, dat is het volgende week ook.

En misschien vind je dat wel reuze spannend.

Nee, ik bedoel nu wat al een hele tijd op de agenda staat: 14 februari [dia2] viering heilig
avondmaal.

Kijk je daar naar uit?

Avondmaal vieren - [dia3] hoe zo'n feest is dat voor u/voor jou?

Volgens mij hoor ik sommigen alweer zuchten – nee he, alweer zo'n lange dienst...

En 't is altijd zo strak en formeel – vaste formulieren, vaste formules.

Misschien krijg je 't er alweer benauwd van – die zelfbeproeving, dat je je een oordeel kunt eten en
drinken. Kún je wel aangaan? Mág je wel deelnemen?

Of boeit het je gewoon niet, maakt het je eigenlijk niet uit: wel of geen avondmaal?

Avondmaal vieren – dat wordt zo heel verschillend beleefd en ingevuld.

Afgelopen jaar hebben we in de wijk doorgesproken over de notitie [dia4] 'bezinning rondom de
maaltijd van de Heer'.

En op de najaarsgemeentevergadering heeft [dia5] prof De Ruijter er een inspirerend verhaal over
gehouden.

De kerkenraad heeft inmiddels de voorstellen overgenomen, en die zullen het komende jaar ook
langzaamaan worden doorgevoerd.

Wat me opviel bij de verzamelde opmerkingen vanuit de gemeente, is hoe vaak benadrukt werd
dat het avondmaal iets [dia6] heel speciaals en vooral ernstigs is, iets heiligs ook – het voorstel

bijvoorbeeld om voortaan te spreken over 'maaltijd van de Heer' (zoals het in de Bijbel wordt
genoemd!) riep veel kritiek op: niet alleen omdat de naam 'avondmaal' zo vertrouwd is, maar ook
omdat dat 'heilig' er echt bij moet: het avondmaal is iets heel bijzonders.

Daarbij past dat geregeld genoemd werd dat de [dia7] specifieke voorbereiding op de viering wordt
gemist. Vroeger had je immers de voorbereidingszondag, en na afloop vaak nog een nabetrachting.
Da's allemaal weg – en is dat geen teken van afkalving, van dat het allemaal wel erg gemakkelijk
gaat?!

Wordt de zelfbeproeving nog wel serieus genomen? Nu hoor je soms dat mensen zondags de kerk
binnenkomen en verrast zijn: o, avondmaal vandaag?!

En dan nog zoiets: [dia8] iedereen kan tegenwoordig meevieren. Vroeger moest je als je van elders
kwam een speciaal avondmaalsbriefje inleveren, en hielden ouderlingen toezicht ('padenwacht'),
letten ze op of iedereen die niet mocht mee-vieren dat inderdaad niet deed, en dat iedereen die
wel gerechtigd was er inderdaad bij was (presentielijsten bijhouden na afloop).

Ik denk dat het zeker ook komt door wat in [dia9] 1 Korintiërs 11 staat, dat je avondmaal vieren als

iets ernstigs, heiligs, speciaals ervaart, iets waar je je terdege op moet voorbereiden, iets waar een bepaalde strengheid en dreiging omheen hangt.

Want ga maar na: [dia10] *iemand die op onwaardige wijze van het brood eet en uit de beker van de Heer drinkt, maakt zich schuldig tegenover het lichaam en bloed van de Heer.*

En: [dia11] *wie eet en drinkt, maar niet beseft dat het om het lichaam van de Heer gaat, roept zijn veroordeling af over zichzelf.*

En dat wordt heel concreet: [dia12] *daarom zijn er onder u veel zwakke en zieke mensen en zijn er al velen onder u gestorven...*

Sjonge, dat is niet niks!

Dat is heftig. Dreigende taal.

Als het zó ernstig is, wie durft dan nog avondmaal vieren?!

En dat is precies wat je ziet gebeuren in, wat wel genoemd wordt, zware kerken: mensen *durven* het niet. [dia13] Ze gaan het avondmaal mijden.

Slechts een paar mensen gaan aan tafel: degene die een speciale roeping van de HERE hebben ontvangen, die een persoonlijke 'godservaring' hebben gehad, 'het licht' hebben gezien. Maar *wee* degene die wel aangaat, maar zoiets niet heeft ondervonden – wat *denkt* ie wel!

Is dit wat de bedoeling is van 1 Korintiërs 11?

[dia14] Juist niet!

De schrijver van de brief, de apostel Paulus, wil juist *geen* tweedeling.

Wil juist *niet* dat de ene groep gemeenteleden denkt geloviger, beter, vromer te zijn dan de ander, en daardoor gaat neerkijken op die ander.

Zoiets hoort juist totaal *niet* bij het lichaam van Christus!

Wat is de bedoeling van 1 Korintiërs 11 dan wel?

Laten we bij het begin beginnen.

In tegenstelling tot 11:1 prijst Paulus de gemeenteleden in 11:17 niet.

Want als de gemeente samenkomt zijn er *scheuringen*.

In het begin van de brief is zulke partijvorming ook al aan de orde geweest: [dia15] er is een groep van Paulus, een groep van Apollos, een van Kefas en zelfs een van Christus.

Zulke groepsvorming doet [dia16] het *samenkomen* van de gemeente schade.

En zeker brengt het schade aan de viering van het avondmaal, blijkt verderop.

Daarom kun je die groepsvorming niet goedkeuren.

Maar is het dan niet raar dat in 11:19 [dia17] staat dat die partijvorming juist *moet* voorkomen? Ja, zelfs *nuttig* is, zodat duidelijk wordt wie betrouwbaar is?

Deze tegenstrijdigheid ontstaat doordat de NBV twee verschillende woorden op dezelfde wijze (met 'partijvorming') vertaalt.

Maar in [dia18] 11:18 staat een ander woord (*schismata*) dan in 11:19 (*aireseis*).

En die twee woorden zijn geen synoniem, maar juist een tegenstelling.

Schismata (scheuringen) mogen er niet zijn, terwijl *aireseis* (verschillen) nuttig kunnen zijn.

Verschil, verscheidenheid is een proef, een *test*.

Kijk maar wat het volgende hoofdstuk daar allemaal over gaat zeggen: in de [dia19] gemeente is een grote verscheidenheid aan gaven en talenten.

En die zijn een even grote test: want, kun je dat handelen?

Kun je het handelen, dat niet iedereen hetzelfde *heeft*? Dat niet iedereen hetzelfde *kan*? Dat niet iedereen hetzelfde *vindt*?

Kun je dat handelen, dat de één een oor is en een ander het oog?

Een test. Want natuurlijk kan verschil en verscheidenheid een negatieve uitwerking hebben, als er verwijdering ontstaat tussen personen, en er partijen ontstaan die zich in een gemeente apart opstellen.

Maar als de eenheid bewaard blijft en als die eenheid wordt beleefd juist in al die verscheidenheid, dan kan het een sterke positieve en samenbindende kracht zijn.

[dia20] Zo is het een test van liefde!

Paulus heeft het over een samenkomen [dia21] voor de maaltijd van de Heer.

Misschien goed even op te merken dat het woord *avondmaal* waarschijnlijk ermee te maken heeft, dat het woord voor *maaltijd* dat in 1 Korintiërs gebruikt wordt, de [dia22] *hoofdmaaltijd* bedoeld, die toen aan het eind van de middag of begin van de avond werd gebruikt.

Vergelijk met de Joodse sabbatsmaaltijd, die immers na het ondergaan van de zon begint, dus als het avond is.

Wat nu voor ons belangrijk is: het gaat [dia23] *om een gewone maaltijd*.

Men is niet bij elkaar voor de bediening van een sacrament, maar om samen te eten en te drinken. Je krijgt de indruk dat de gemeente op de dag van de Heer [dia24] vroeg in de morgen bij elkaar komt om een eredienst te houden. En dan aan [dia25] het eind van de dag nog een keer om samen de maaltijd te gebruiken.

Dat samen eten hoort echt bij gemeente-zijn. Zo kun je namelijk vanuit de liefde van Christus de liefde voor elkaar concreet – zichtbaar, tastbaar, proefbaar maken.

Het gaat om een [dia26] *liefdemaaltijd* (*agape*, vergelijk Judas:12).

Dat werkt zoals wij nu wat genoemd wordt een 'Amerikaanse maaltijd' kennen: iedereen neemt eten en drinken mee, om dat met anderen te delen.

Zo wordt prachtig zichtbaar wat echte gemeenschap is: rijke mensen, die veel hebben en veel kunnen meenemen, zorgen zo voor armere mensen, die haast niks hebben. Want in de gemeente, het lichaam van Christus, deel je samen.

Het is dáárom dat de [dia27] diakenen nog steeds een belangrijke rol hebben bij de viering van het avondmaal, en wáárom [dia28] de viering aan het einde van de kerkdienst, in het liturgische onderdeel van de offerande, plaats heeft.

[dia29] Binnen de *agape*-maaltijd, die *eerlijk-zullen-we-alles-delen-maaltijd*, wordt de gedachtenis aan de Heer levend gehouden met brood en beker.

En dan niet als iets op zichzelf, maar wat er echt bij hoort, wat er onderdeel van uitmaakt. Want het is immers Christus die ons samenbrengt en verbindt!

Pas in de loop van de kerkgeschiedenis zie je dat die gezamenlijke maaltijd wordt afgeschaft, en dat brood en beker als iets zelfstandigs ervan los komen te staan.

Maar het is goed te beseffen dat het oorspronkelijk niet zo was!

En wat is nu het probleem in Korinte?

[dia30] Dat ze helemaal uit het oog hebben verloren hoe het in het lichaam van Christus en bij de maaltijd van de Heer als liefdemaaltijd werkt.

Want eerlijk-zullen-we-alles-delen? Helemaal niet!

Ze zorgen er alleen voor dat ze zelf de lekkerste dingen binnenkrijgen.

Ze denken alleen aan zichzelf.

Precies dus hoe het *niet* moet!

[dia31] *Van wat u hebt meegebracht eet u alleen zelf, zodat de een honger heeft en de ander dronken is.*

Niet te geloven – wat een aanklacht tegen het samen lichaam van Christus zijn.

Dit mag geen *maaltijd van de Heer* meer heten!

Hier denken mensen niet meer aan de Heer, die zijn leven offerde, hier denken mensen alleen maar aan zichzelf: krijg *ik* wel genoeg, krijg *ik* wel wat *ik* hebben wil.

Net als in onze tijd was men toen [dia32] individualistisch en consumptistisch.

Waarom ga je naar de kerk? *Nou ja, ik moet er wel wat aan hebben natuurlijk... Ik moet wel geraakt worden... IK...!*

En die broeder of zuster naast je dan?! Of heb je daar geen boodschap aan?

En God, en Christus dan? Ben je hier ook nog voor de Heer misschien!?

[dia33] De apostel herinnert aan de woorden waarmee Jezus bij de pesachmaaltijd de gedachtenis aan Zichzelf met brood en beker heeft ingesteld.

Woorden die bekend voorkomen, omdat ze zijn opgenomen in de verschillende formulieren die we nu gebruiken bij de viering van ons avondmaal.

Jezus gedenken is meer dan 'aan Jezus denken en aan wat Hij gedaan heeft'. [dia34]

Het is heden en verleden zo aan elkaar verbinden, dat het wat uitwerkt in je leven hier en nu.

En het is [dia35] een *opdracht* van onze Heer: doe dit tot mijn gedachtenis.

Niet iets vrijblijvends dus. Niet iets wat je ook wel kunt missen.

Nee, het is een *bevel*: eet! Drink! Wees erbij! Doe mee!

En ook opvallend: [dia36] dat brood eten en uit de beker drinken is de verkondiging!

Feitelijk is daar geen preek bij nodig – avondmaal vieren is de preek...

Dat je aan tafel gaat, dat je eet en drinkt, is een getuigenis, een belijdenis.

Belijdenis dat Jezus je Heer is. De Verzoener van schuld en zonde. De Heer die je samenbrengt bij de andere leden van zijn lichaam.

En *vanuit dat oogpunt* kun je op een [dia37] onwaardige manier van het brood eten en uit de beker drinken.

Het gaat er hier [dia38] niet om *dat jij als persoon* onwaardig zou zijn om avondmaal te vieren. Het gaat erom dat je het *op een onwaardige manier* kunt doen.

Paulus gaat dus niet een groep waardige en een groep onwaardige mensen onderscheiden – dan zou hij precies hetzelfde doen als de Korintiërs!

Nee, hij stelt verkeerd gedrag aan de kaak.

Gedrag dat niet past bij het lichaam van Christus.

Het gaat erom dat je dat steeds duidelijk voor ogen hebt dat je deel uitmaakt van een lichaam, een groter geheel. [dia39] Dat je bij *Christus* hoort *en daarom bij elkaar*.

Christus en zijn gemeente kun je niet scheiden.

En de fout van de Korintiërs is dat ze dat wel doen.

Er zijn immers *schismata*, scheuringen, groepjes.

Mensen die zich te barsten eten, en mensen die honger lijden.

Zoiets is echt onmogelijk in een gemeente die lichaam van Christus is en wil zijn.

Dáár gaat het om als er staat: [dia40] *...wie eet en drinkt maar niet beseft dat het om het lichaam van de Heer gaat, roept zijn veroordeling af over zichzelf*.

Dus zelfbeproeving is niet dat je de week voor het avondmaal netjes en braaf leeft en je zonden en tekortkomingen ernstig overdenkt – nee, waarom zou je dat alleen in de week voor het avondmaal moeten doen? Dat moet je toch altijd doen?! Daarbij: toen vierden ze in elk geval iedere zondag avondmaal... [dia41]

Vraag je daarom deze week niet af of je komende zondag wel mag en kan deelnemen aan het avondmaal – nee: meedoen is een opdracht!

Maar bedenk wel: als je hier bent, als je meeviërt, hoe kijk je dan naar het lichaam van Christus?

Wat betekent zijn lichaam voor jou? Hoe ben je hier? Hoe zit je aan tafel? Hoe ga je met je broeders en zusters om? Met die man of die vrouw die zo totaal anders is en denkt als jij? Die zo raar doet en er zo onnozel uit ziet? Ben je bereid samen met hem en haar te delen? Houd je wel van elkaar? *Echt?*

Of houd je wel van Jezus, maar niet zozeer van elkaar?

En kan dat dan? Kun je *dan*, kun je *zo* wel avondmaal vieren?

Zo bezien heeft avondmaal dus niets [dia42] te maken met strenge ouderlingen die je goed in de gaten houden, en alles heel precies controleren.

Het heeft veel meer te maken [dia43] met barmhartige diakenen, die je voordoen wat het wil zeggen dat je bij een lichaam hoort, dat je *deelt*, dat je *geeft*, en *neemt*.

En zo kan de maaltijd van de Heer echt [dia44] een feest zijn, waar je naar uitkijkt, naar verlangt.

Omdat *dat* zo geweldig mooi is, zo heel bijzonder, zo ontzettend heilig: bij Christus horen, deel hebben aan Hem. En in Hem ook deelhebben aan elkaar.

Beaam het in geloof en maak het waar.

[dia45]